

УДК 37.013; 796.325.012.63

С.Ю. ПУТРОВ (кандидат педагогічних наук, доцент кафедри фізичної реабілітації)

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, Київ, Україна

E-mail: sergiy_putrov@ukr.net

ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ БІОСОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

У статті вказано, що під змістом біосоціальних технологій розуміється не самий по собі субстрат біосоціального, а його внутрішній стан, сукупність процесів, що характеризують взаємодію утворюючих організм людини елементів – астрального, фізичного, духовного, психічного і соціального тіл, між собою і з технологічним середовищем і зумовлюють їхнє буття – функціонування, розвиток і зміну. Автор вказує, що в цьому сенсі зміст формування, збереження, реабілітації і збагачення здоров'я людини, тобто використання технологічного інструментарію, виступає як універсальний і всеохоплюючий процес соціальної реабілітації особи з обмеженнями життєдіяльності або удосконалення цілком здорової людини, що прагне стати ще досконалішою.

Ключові слова: філософський аналіз, біосоціальні технології, вплив, здоров'я людини.

Вступ

Аналіз філософської літератури свідчить про те, що зміст біосоціальних технологій можна подати через аналіз умов, що необхідні для технологізації впливу на здоров'я людини, як будь-якого іншого процесу, і ознаки будь-якої технології. Цей момент був докладно розглянутий відомим болгарським вченим М. Марковим [6]. На його думку, для цього достатньо виконати дві умови. По-перше, сам процес повинен мати таку міру складності, щоб можна (і треба) було розчленувати його на відносно відособлені частини. Отже, потреба в створенні технології диктується, передусім, самим об'єктом – здоров'ям людини, мірою його складності. По-друге, мають бути засоби, які дозволили б так систематизувати дії суб'єкта, щоб досягти максимального ефекту при мінімумі зусиль. Стан здоров'я людини є одним з найважливіших показників, що визначають потенціал країни. Саме тому найважливіше соціальне завдання, яке сьогодні стоїть перед системою освіти, полягає у формуванні, збереженні та зміцненні здоров'я підростаючого покоління. Але, на жаль, у сучасних дослідженнях з педагогіки, психології та медицини особливо підкреслюється, що стан здоров'я української нації значно погіршується: спостерігається зростання числа хронічних захворювань, соціально небезпечних інфекцій, психічних розладів, алергічних і імунних порушень (В.А. Ананьєв, Е.І. Глебова, В.В. Марков, Г.С. Никіфоров, Н.К. Смирнов та ін.); збільшується кількість людей, страждаючих різними формами аддиктивної поведінки, причинами виникнення якої все частіше стають порушення соціального і духовно-етичного здоров'я людини (Я.І. Гилінський, І.Н. Гурвіч, Е.М. Казін, Б.М.

Левін, Т.Т. Щеліна та ін.).

Мета статті – здійснити філософський аналіз змісту біосоціальних технологій впливу на здоров'я людини.

Обговорення проблеми

У підручнику «Технологии социальной работы» (2001), автором якого є О.І. Холостова, зазначено, що «Соціальні технології в соціальній роботі залежно від рівня діляться на: прості (доступні неспеціалістам); складні, вимагаючи наявності кваліфікації у фахівця, працюючого у певній галузі; комплексні, вимагаючи наявності кваліфікації у декількох фахівців, працюючих у різних галузях» [15, с. 23]. Враховуючи складність суб'єктів соціальної роботи (зокрема, це соціальні служби різних рівнів і напрямів), можна розрізнити соціальні технології і за цим показником. Можлива типологізація соціальних технологій і за іншими критеріями. Наприклад, можна виділити соціальні технології – «зовнішні» стосовно клієнта: державне втручання, допомога громадських і інших організацій, приватних осіб. Головний їх зміст полягає в створенні людині, групам (прошаркам) людей таких умов, щоб вони самостійно вирішували свої проблеми (приклад – створення робочих місць на підприємствах для інвалідів).

Від «зовнішніх» технологій відрізняються соціальні технології (тобто способи, дії), які здійснюються самими клієнтами (наприклад, створення власної справи, відкладання певної долі доходу (відсотка) для соціального страхування та ін.). До числа цього типу технологій (само- і взаємодопомогу) можна віднести ті дії, прийоми, способи, які використовують соціальні працівники, вирішуючи проблеми своїх клієнтів. Можливе виділення технологій в соціальній роботі з людьми, що мешкають на території країни, і людьми, що виявилися з тих або інших причин за її межами (наприклад, російськомовним населенням, росіянами громадянами, що мешкають в державах ближнього зарубіжжя). Необхідно розмежовувати соціальні технології, які використовуються в Україні, і соціальні технології, які використовуються за кордоном, в силу різних умов життя, рівня економічного розвитку, культурних традицій і інших особливостей. Звідси витікає, на думку М. Маркова, досить лаконічна дефініція: «Соціальна технологія – це спосіб реалізації людьми конкретного складного процесу шляхом розчленування його на систему послідовно взаємозв'язаних процедур і операцій, які виконуються більш менш однозначно і мають на меті досягнення високої ефективності» [6, с. 48].

Біосоціальні технології достатньо складні в структурному відношенні, до їх складових відносимо: здоров'яформувальну, здоров'язбережувальну, соціально реабілітаційну, здоров'язбагачувальну діяльності. Коротко прокоментуємо цю тезу. Здоров'яформувальні технології або здоров'яформувальна діяльність сьогодні стає на порядок денний. Поняття «здоров'яформувальні технології», що з'явилося останніми роками, інтегрує усі напрями роботи школи щодо збереження, формування і зміцнення здоров'я учнів. Здоров'яформувальні освітні технології можна розглядати і як технологічну основу здоров'яформувальної педагогіки, яка є однією з

Путров С.Ю., 2014

найперспективніших освітніх систем ХХІ століття, і як сукупність прийомів, форм і методів організації навчання школярів, без збитку для їх здоров'я, і як якісну характеристику будь-якої педагогічної технології за критерієм її взаємодії на здоров'я учнів і педагогів. У системній послідовності залучення школи і кожного учителя до здоров'яформувальних технологій виглядає так: усвідомлення проблеми негативної дії школи на здоров'я учнів і необхідності її негайного вирішення; визнання педагогами школи своєї частини відповідальності за неблагополуччя стану здоров'я школярів; оволодіння необхідними здоров'яформувальними технологіями (надбання компетенцій); реалізація отриманої підготовки на практиці, в тісній взаємодії один з одним, з медиками, з самими учнями і їх батьками. Провідною умовою успішного практичного вирішення проблеми здоров'я в освіті ми розглядаємо професійну компетентність вчителя, його особисту культуру здоров'я. Культура здоров'я педагога є важливим ресурсом успішності педагогічної діяльності. Тільки учитель, як носій культури здоров'я може виховати відповідальне ставлення дитини до особистого здоров'я і здоров'я навколишніх людей. Ресурсною основою цього є ціннісно-інформаційний компонент. Саме учитель є тим суб'єктом освітнього процесу, який концентрує усі рекомендації лікарів і психологів, усі соціальні замовлення батьків, усі надії учнів на досягнення успіху без втрати здоров'я. У системній послідовності залучення школи і кожного учителя до здоров'яформувальних технологій має наступні позиції: визнання педагогами школи своєї солідарної відповідальності за незадовільний стан здоров'я школярів; оволодіння необхідними здоров'яформувальними технологіями; реалізація отриманої підготовки на практиці, в тісній взаємодії один з одним, з медиками, з учнями і батьками.

Напрямами діяльності учителя щодо реалізації здоров'яформувальної освіти є такими: організація освітнього середовища, що відповідає усім вимогам педагогіки здоров'яформування; раціональна організація навчального процесу – регулювання навчального навантаження, забезпечення режиму необхідної рухової активності учнів; створення сприятливого психологічного мікроклімату, виховання культури спілкування на основі співпраці, взаємодопомоги, взаємна підтримка не лише між учителем і учнями, але і між учнями в класі, в школі; володіння найважливішою інформацією про нормативно-правові основи здоров'яформування і програмах розвитку (розробка і впровадження в практику внутрішньошкільних локальних актів, цільових програм здоров'яформування методичними об'єднаннями, методичною радою, творчими групами учителів); впровадження в навчальний процес оздоровчих технологій і освітніх технологій, що відповідають принципам здоров'язбереження; використання результатів моніторингу здоров'я учнів для відповідної побудови системи управління освітнім процесом на уроці і в позаурочний час (своєчасне інформування учителів про результати діагностування, які систематично проводяться в школі, вільний доступ педагогів до педагогічно інтерпретованої соціологічної інформації); активна

Філософський аналіз змісту біосоціальних технологій впливу на здоров'я людини

участь педагогів в розробці, обговоренні і реалізації програм здоров'яформувальної діяльності школи; володіння основними прийомами оцінки і самооцінки ефективності здоров'яформувальних дій в освітньому процесі, розвитку культури здоров'я і здорового образу життя учнів (педагогічна діагностика дозволяє виявити, на якому рівні вчителі володіють оцінною діяльністю); організація взаємодії педагогів з психологами, батьками, колегами з метою здійснення оздоровлюючого супроводу учнів, формування і розвитку культури здоров'я (стосунки в педагогічному колективі і модель взаємодії в соціумі, яку учні сприймають як досвід, яким вони можуть скористатися у своєму житті).

Аналіз літератури свідчить про те, що здоров'язбережувальні технології є достатньо розгалуженим проявом змістом біосоціальних технологій [1, 2, 3, 10]. Поняття «здоров'язбережувальні технології» об'єднує в собі усі напрями діяльності загальноосвітнього закладу щодо формування, збереження та зміцнення здоров'я учнів. Під здоров'язбережувальними технологіями вчені пропонують розуміти: сприятливі умови навчання дитини в школі (відсутність стресових ситуацій, адекватність вимог, методик навчання та виховання); оптимальну організацію навчального процесу (відповідно до вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм); повноцінний та раціонально організований руховий режим. Слід зазначити, що впровадження здоров'язбережувальних освітніх технологій пов'язано з використанням медичних (медико-гігієнічних, фізкультурно-оздоровчих, лікувально-оздоровчих), соціально-адаптованих, екологічних здоров'язбережувальних технологій та технологій забезпечення безпеки життєдіяльності. Сутність здоров'яформувальних і здоров'язбережувальних технологій постає в комплексній оцінці умов виховання і навчання, які дозволяють зберігати наявний стан учнів, формувати більш високий рівень їхнього здоров'я, навичок здорового способу життя, здійснювати моніторинг показників індивідуального розвитку, прогнозувати можливі зміни здоров'я і проводити відповідні психолого-педагогічні, корегувальні, реабілітаційні заходи з метою забезпечення успішності навчальної діяльності та її мінімальної фізіологічної «вартості», поліпшення якості життя суб'єктів освітнього середовища. Аналіз класифікацій існуючих здоров'язбережувальних технологій дає можливість виокремити такі типи (за О. Ващенко): здоров'язберігаючі – технології, що створюють безпечні умови для перебування, навчання та праці в школі та ті, що вирішують завдання раціональної організації виховного процесу (з урахуванням вікових, статевих, індивідуальних особливостей та гігієнічних норм), відповідність навчального та фізичного навантажень можливостям дитини; оздоровчі – технології, спрямовані на вирішення завдань зміцнення фізичного здоров'я учнів, підвищення потенціалу (ресурсів) здоров'я: фізична підготовка, фізіотерапія, аромотерапія, загартування, гімнастика, масаж, фітотерапія, музична терапія; технології навчання здоров'ю – гігієнічне навчання, формування життєвих навичок (керування емоціями,

Путров С.Ю., 2014

вирішення конфліктів тощо), профілактика травматизму та зловживання психоактивними речовинами, статеве виховання. Ці технології реалізуються завдяки включенню відповідних тем до предметів загально-навчального циклу, введення до варіативної частини навчального плану нових предметів, організації факультативного навчання та додаткової освіти; виховання культури здоров'я – виховання в учнів особистісних якостей, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я, формуванню уявлень про здоров'я як цінність, посиленню мотивації на ведення здорового способу життя, підвищенню відповідальності за особисте здоров'я, здоров'я родини [2, с. 3].

Реабілітаційні технології або реабілітаційна діяльність є чи не найбільш розвиненим змістом елементів системи біосоціальних технологій. За конкретних певних умов (реабілітаційних фактів) ми можемо отримати такі центри: соціального реабілітування, медико-соціального реабілітування, соціально-трудова реабілітація, професійної реабілітації, навчально-реабілітаційний та ін. Зміст реабілітаційної діяльності, його багатогранність і складність, можна знайти і оцінити щодо визначення соціального реабілітування в сучасній соціально-педагогічній та корекційно-педагогічній літературі. У навчальному посібнику «Основы коррекционной педагогики» вказано, що соціальне реабілітування – це процес включення дитини з відхиленням у розвитку і поведінці у соціальне середовище, в нормальну суспільно корисну діяльність і адекватні взаємовідносини з однолітками [4]. У «Словнику-довіднику з соціальної роботи», автором якого є О.І. Холостова, соціальне реабілітування визначається як комплекс заходів, спрямованих на відновлення зруйнованих чи втрачених індивідом суспільних зв'язків і відносин унаслідок порушення здоров'я зі стійким розладом функцій організму (інвалідність), зміною соціального статусу (літні громадяни, біженці і вимушені переселенці, безробітні та ін.), девіантною поведінкою особистості (неповнолітні, особи, що страждають на алкоголізм, наркоманію, які звільнилися з місць ув'язнення й ін.) [9]. Метою соціального реабілітування є відновлення соціального статусу особистості, забезпечення соціальної адаптації у суспільстві, досягнення матеріальної незалежності [15]. Соціальне реабілітування – це процес, спрямований на відновлення здатності людини до життєдіяльності у соціальному середовищі [7]. Соціальні заходи реабілітування спрямовані на компенсацію, зменшення чи ліквідацію конкретних видів соціальної недостатності [5]. Соціальне реабілітування – це комплекс заходів, спрямованих на відновлення людини в правах, соціальному статусі, здоров'ї, дієздатності. Цей процес спрямований не тільки на відновлення здатності людини до життєдіяльності в соціальному середовищі, а й самого соціального середовища, умов життєдіяльності, порушених чи обмежених з якихось причин [11]. У Законі України «Про реабілітацію інвалідів в Україні» (2005) визначено, що «...реабілітація інвалідів – це система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму, усуненні обмежень їх життєдіяльності для

Філософський аналіз змісту біосоціальних технологій впливу на здоров'я людини

досягнення і підтримання соціальної і матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство» (ст. 1) [8].

Таке визначення поняття «реабілітація» є, на думку А.Г. Шевцова, неповним і тому обмежує наше знання про зміст реабілітаційних процесів і тому він далі пише: «У контексті цитованої статті цього закону воно фактично претендує на визначення терміна «комплексна (системна) реабілітація» і повинна містити повний перелік основних класів заходів, які законодавець включає до інструментів реабілітування, і такий самий повний перелік цілей, яких ми хочемо досягти завдяки їй. Крім того, для надання «динамічності» цьому поняттю необхідно вказати на його процесуальну властивість, особистісну орієнтованість, а також синергетичну «відкритість» реабілітування» [16, с. 114]. Тому до вищевикладеного цей дослідник додає: «соціальні, технічні, правові, економічні, культурні, творчі, інформаційні заходи (види діяльності – С.П.). У той же час до цілей реабілітування можна також віднести: відновлення фізичного, психічного та соціального здоров'я, соціалізацію, соціальну інтеграцію та адаптацію, оптимізацію рівня діяльності, підвищення якості життя, формування незалежного стилю життя людини (до останнього поняття ми також відносимо допомогу у досягненні та підтриманні соціальної і матеріальної незалежності)» [16, с. 114]. Таким чином, зміст біосоціальних технологій алгоритмізується і зводиться до виконання типових формувальних, зберігальних, реабілітувальних, збагачувальних процесів впливу на здоров'я людини. А технологізація управління соціальними процесами як найважливіша складова частина теорії соціальних технологій припускає рішення наступних завдань: формування переліку оптимально необхідних операцій, що забезпечують регулювання соціального процесу; забезпечення стандартизації процесу управління за допомогою скорочення кількості операцій, зниження витрат на підготовку персоналу; знаходження оптимальних форм об'єднання дій замовників і виконавців; скорочення часу на виконання окремих завдань; чітке визначення меж дій кожного виконавця, використання механізмів стимулювання і відповідальності, максимального скорочення кількості спонтанних і помилкових дій; створення постійних інформаційних потоків, а також їх введення у комп'ютер; у процесі засвоєння спочатку поставлених в технології завдань нарощування складності діяльності і подальший її розвиток виходячи з можливостей суб'єкта соціального управління; зміна і визначення алгоритму соціальних дій, що створюють стійкість соціального процесу; підвищення рівня соціально-технологічної культури, створення об'єктивних умов для залучення людей до соціального управління.

Список використаної літератури

1. Бойченко Т. Валеологія – мистецтво бути здоровим / Т. Бойченко // Здоров'я та фізична культура. – 2005. – №2. – С. 1-4.
2. Ващенко О. Готовність вчителя до використання здоров'язберігаючих технологій у навчально-виховному процесі / О. Ващенко, С. Свириденко // Здоров'я та фізична культура. – 2006. – №8. – С. 1-6.
3. Волкова І. В. Становлення шкіл сприяння здоров'ю / І. В. Волкова, О. Є. Марінушкіна, Л. Д. Покроєва, З. В. Рябова. – Харків: Вид-во ХОНМІБО, 2007. – 40 с.

4. Гонеев А. Д. Основы коррекционной педагогики : [учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений] / А. Д. Гонеев, Н. И. Лифинцева, Н. В. Ялпаева ; под ред. В.А. Сластенина ; 2-е изд., перераб. – М.: Академия, 2002. – 272 с.
5. Комплексная реабилитация детей с ограниченными возможностями вследствие заболеваний нервной системы : [методические рекомендации] / Министерство труда и социального развития РФ, Департамент по делам семьи, женщин и детей ; [Президентская программа «Дети России»]. – М. – СПб. : НВТ «БИМК-Д», 1998. – Т. 1. – 1536 с.
6. Марков М. Технология и эффективность социального управления / М. Марков – М. : Прогресс, 1982. – 267 с.
7. Овчарова Р. В. Справочная книга социального педагога / Р. В. Овчарова. – М. : ТЦ «Сфера», 2002. – 480 с.
8. Про реабілітацію інвалідів в Україні : Закон України від 6 жовтня 2005 року № 296-IV / Офіційний вісник України від 16.11.2005. – 2005. – № 44. – С. 15-34.
9. Словарь-справочник по социальной работе / под ред. Е. И. Холостовой. – М. : Юристъ, 1997. – 327 с.
10. Смирнов Н. К. Здоровьесберегающие образовательные технологии в современной школе. – М. : АПК и ПРО, 2002. – 121 с.
11. Социальная работа / под общ. ред. В.И. Курбатова ; [серия «Учебники, учебные пособия»]. – Ростов-на-Дону : Феникс, 2000. – 576 с.
12. Сурмин Ю. П. Теория социальных технологий : [учебное пособие] / Ю. П. Сурмин, Н.В. Туленков. – К. : Изд-во МАУП, 2004. – 608 с.
13. Сучасний навчальний заклад – Школа сприяння здоров'ю: матеріали Всеукраїнського науково-практичного семінару / Ред. група: Л. Д. Покроєва, С. Є. Вольянська, І. В. Волкова, В. І.Олійник – Харків: Вид-во ХОНМІБО, 2006. –148 с.
14. Технологии социальной работы : [учебник] / под общ. ред. проф. Е. И. Холостовой. – М. : Изд-во «ИНФРА-М», 2001. - 400 с.
15. Холостова Е. И. Социальная реабилитация : [учебное пособие] / Е. И. Холостова, Н. Ф. Дементьева ; [2-е изд.]. – М.: Дашков и К0, 2003. – 340 с.
16. Шевцов А. Г. Освітні основи реабілітології : [монографія] / Андрій Гаррійович Шевцов. – К. : Вид-во МП «Леся», 2009. – 483 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Bojchenko T. Valeologiya – mystetstvo buty zdorovym [Valeologiya – the art of being healthy]. Health and Physical Education, 2005, no 2, pp. 1-4.
2. Vashenko O. Svyrydenko S. Gotovnist vtsytelya do vykorystannya zdorovyazberigayitsyh tehnologii u navtsalno-vyhovnomu protsesi [Willingness teachers to use health saving technologies in the educational process]. Health and Physical Education, 2006, no 8, pp. 1-6.
3. Volkova I. V., Marinushkina A. E., Pokroyeva L. D., Ryabov S. V. Stanovlennia shkil sprianniia zdopoviu [Development of health promoting schools]. Kharkiv, KHONMIBO. Publ, 2007, 40 p.
4. Goneev A. D., Lyfytseva N. I., Yalpaeva N. V. Osnovy korrektsyonnoi pedagogiki [Fundamentals correction pedagogy], Moscow, Academy. Publ, 2002, 272 p.
5. Kompleksnaia reabilitatsiia detei s ogranichennimi vozmozhnostiami v sledstvii zabolevanii nervnoi sistemy. [Comprehensive rehabilitation of children with disabilities due to diseases of the nervous system] / The Ministry of Labour and Social Development, Department of Family, Women and Children; [presidential program “Deti Rosii”]. Moscow, NVT “BIMK-D”. Publ, 1998. Vol.1, 1536 p.
6. Markov M. Tekhnologiya i effektivnost sotsialnogo upravleniia [Technology and

efficiency of social control] Moscow, Progress Publ, 1982, 267 p.

7. Ovcharova R. V. Spravochnaia kniga sotsialnogo pedagoga [Handbook of social educator]. Moscow, TTS "Sfera". Publ, 2002, 480 p.

8. Pro reabilitatsiiu invalidiv v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 6 zhovtnia 2005 roku No 296-IV. [On the Rehabilitation of the Disabled in Ukraine: Law of Ukraine on October 6, 2005], Official Bulletin of Ukraine from 16.11.2005.

no 44, pp. 15-34.

9. Slovar-spravochnik po sotsialnoi rabote [Dictionary- Directory of Social Work]. Red. E. I. Kholostova. Moscow, Yuryst. Publ, 1997, 327 p.

10. Smirnov N. K. Zdorovezberegauishchie obrazovatelnie tehnologii v sovremennoi shkole [Health saving educational technology in the modern school]. Moscow, APK i PRO. Publ, 2002, 121 p.

11. Sotsialnaia rabota [Social work]. Red. V. I. Kurbatov. Rostov-on-Don, Pheniks Publ., 2000, 576 p.

12. Surmin Yi.P., Tulenkov N.V. Teorii sotsialnykh tekhnologii. [Theory of Social Technologies]. Kyiv, MAUP. Publ, 2004, 608 p.

13. Suchasnyi navchalnyi zaklad – Shkola sprianniia zdoroviu materialy Vseukrainskogo naukovo-praktychnogo seminaru. [Modern education – School health. Prom. Mat. Ukrainian scientific-practical seminar]. Red. L. D. Pokroeva,

S. E. Volianska, I. V. Volkova, V. I. Oliinyk. Kharkiv, KHONMIBO. Publ, 2006, 148 p.

14. Tekhnologii sityalnoi raboty [Technology of the social work]. Red.

E. I. Kholostova. Moscow, "INFRA-M". Publ, 2001, 400 p.

15. Kholostova E. I., Dementeva N. F. Sotsialnaia reabilitatsiia [Social rehabilitation] Moscow, Dashkov I Ko. Publ , 2003, 340 p.

16. Shevtsov A. G. Osvitni osnovy reabilitologii [Educational foundations of rehabilitation]. Kyiv, MP "Lesia". Publ, 2009, 483 p.

С. Ю. ПУТРОВ (кандидат педагогических наук, доцент)

Национальный педагогический университет имени М.П. Драгоманова, Киев, Украина

E-mail: sergiy_putrov@ukr.net

ФИЛОСОФСКИЙ АНАЛИЗ СОДЕРЖАНИЯ БИОСОЦИАЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ ВЛИЯНИЯ НА ЗДОРОВЬЕ ЧЕЛОВЕКА

В статье указано, что под содержанием биосоциальной технологий понимается не сам по себе субстрат биосоциального, а его внутреннее состояние, совокупность процессов, характеризующих взаимодействие образующих организм человека элементов – астрального, физического, духовного, психического и социального тел, между собой и с технологической средой и обуславливают их бытие – функционирование, развитие и смену. Автор указывает, на то, что в этом смысле содержание формирование, сохранение, реабилитация и обогащение здоровья человека, то есть использование технологического инструментария, выступает как универсальный и всеобъемлющий процесс социальной реабилитации лица с ограничениями жизнедеятельности или усовершенствования вполне здорового человека, который стремится стать более совершенным.

Ключевые слова: философский анализ, биосоциальные технологии, влияние, здоровье человека.

S. PUTROV (candidate of pedagogical sciences, professor)

National Pedagogical Dragomanov University, Kiev, Ukraine

E-mail: sergiy_putrov@ukr.net

PHILOSOPHICAL ANALYSIS OF THE CONTENTS OF TECHNOLOGY BIOSOCIAL EFFECTS ON HUMAN HEALTH

The article indicates that the content of a biosocial technologies is understood not in itself a substrate of the biosocial, and its internal state of the set of processes that characterize the interaction of the elements constituting the human body - the astral, physical, spiritual, mental and social bodies between themselves and with the technological environment and cause of their being - the operation, development and change. The author points out that, in this sense, the content of the formation, preservation, rehabilitation and enrichment of human health, that is, the use of technological tools, acts as a universal and comprehensive process of social rehabilitation of persons with disabilities and improve quite a healthy man, striving to become even better. Should distinguish social technologies that are used in Ukraine, and social technologies that are used abroad, due to different conditions of life, the level of economic development, cultural and other features. Biosocial technologies are quite complexes structurally, to their constituents are: forming health, healthier preserving, social rehabilitation, health enriching activities. Today, on the agenda are health-forming technologies or health preserving activity. The concept of "health-forming technology", which appeared in recent years, integrates all areas of school work to preserve, build and strengthen the health of students. Health formative educational technology can be regarded as a technological basis for forming health pedagogy, which is one of the most advanced educational systems of the XXI century, and as a set of techniques, forms and methods of teaching students, without prejudice to their health, and as a qualitative description of any educational technology by its interaction on the health of students and teachers. Leading to the successful practical solutions to health problems in education, we consider the professional competence of the teacher, his personal health culture. Culture health educator is an important resource for successful teaching. Only the teacher as the bearer of a culture of health can bring a responsible attitude to the child's personal health and the health of other people. The essence of health and health-preserving form of technology is a comprehensive assessment of the conditions of education and training that allow students to maintain the status quo, to form a high level of health, healthy lifestyles, and to monitor performance of individual development, to predict possible changes in health and conduct appropriate psycho- educational, correctional, rehabilitative services to ensure the success of educational activities and the minimum physiological "cost", improving the quality of life of the subjects of the educational environment. Rehabilitation technology or rehabilitation activity is perhaps the most developed substantial element of the bio-social technologies. A technologization management of social processes as an important component of the theory of social technologies, comprises the following tasks: formation of a number of necessary operations optimally to ensure regulation of the social process; ensuring standardization of the management process by reducing the number of operations; reduce the cost of training; finding optimal forms of association actions of customers and performers; reducing the time to perform some tasks, a clear definition of the boundaries of action of each artist, the use of incentives and accountability; minimize the number of spontaneous and wrong actions, the creation of permanent flow of information, and their introduction into the computer; in the process of acquiring first set in the technology challenges of increasing complexity and its further development based on the capabilities of the subject of social control; changing the definition of the algorithm and social activities that create social stability of the process, increasing the level of social and technological culture, the creation of objective conditions to attract people to the social management.

Key words: philosophical analysis, biosocial technology, impact, human health.

Стаття надійшла до редколегії 21.10.13

Прийнята до друку 26. 10.13

Рецензент: к.ф.н., доц. Калюжний В.С.